

प्रवचन नं. ८५ गाथा २३ थी २५

ता. १३-८-७८ बुधवार भाद्रवा सु६-१२ पर्युषा पर्व द्विषस-८ उत्तम त्याग धर्म सं. २५०४

आठमा दिन है त्याग-त्याग.

जो चयदि मिद्वभोज्जं उवयरणं रायदोससंजणयं ।

वसदिं ममत्तहेदुं चायगुणो सो हवे तस्स ॥४०१॥

मुनिनी व्याख्या है. जिसको अपना आत्मा ज्ञानस्वरूपी आनंद उसका अंतर अनुभव हुआ हो ओ उपरांत स्वरूपमें अतीन्द्रिय प्रचुर आनंदका स्वाद आया हो ये मुनिकी बात है ओ मुनिने त्याग धर्म है. त्यागकी व्याख्या ? मुनिने संसारादि भोक्तृत्व ममत्वका त्याग तो

है डी, इवे जे वस्तुनी साथे वर्तमान काम पडते है, अे भोजन, तो भोजनमें छष्ट भोजनको छोडता है. आहाहा! आत्माना आनंदना स्वाद आगण छष्ट भोजन भी छोड देते है. अतीन्द्रिय आनंदना, आहाहा... अनुभव ने वेदन आगण मुनि प्रिय भोजन छष्ट भोजन छोड देते है, उसका नाम त्याग. और उपकरणना संबंध है उसमें रागद्वेषका त्याग. उपकरण जो है मिला उसमें रागद्वेष अनुकूल अैसा न रभे जिसमें राग हो. अैसा उपकरण साथ...

और ममत्वमें योह वस्ती. तीन-आहार, उपकरण ने वस्ती - तीन साथे संबंध - तो तीनों में रागका त्याग करे. आहाहाहा! ममत्व योह वस्ती ममत्वनो हेतु मोटी वस्ती मकान आदि होय, आनंदका स्वाद आगण उसकी किंमत कांछ नई. अे छोड दे वस्ती उसका नाम आ त्याग धर्म कहेनेमें (आता) है. त्याग नाम आ बाह्य स्त्री कुटुंब परिवार त्याग अे तो है डी. संसार भोग देहका त्याग ममत्वका तो है डी. इसकी बात है. आहाहा...

वस्ती, भोजन अने उपकरण त्रणकी साथ संबंध है. तीन तो अे प्रत्येका ममत्व वृत्तिका आनंदका स्वाद लेकर अतीन्द्रिय आनंदका, आहाहाहा... स्वाद अनुभवमें विशेष सुभका स्वाद आते है अे वस्तु छोडी देते है. आहाहा... आनुं नाम त्याग है. ये आठमा-आठमा दिन है आज बुधवार - बुधवार आ गाथा अईया आया.

अैसा अप्रतिबुद्ध स्वयं जिसका हृदय स्वयं स्वतः विमोहित हुआ है अैसा अप्रतिबुद्ध, है? पांयमी लीटी है क्या कहते है? के जैसे स्फटिकमें, स्फटिक निर्मण होने पर भी संयोग आदिमें अथवा जिस थीजमें स्फटिक मूक्युं होय, उसकी अंदर छांय पडे, पित्तणनुं वासण तेनी छांय पडे अे उपाधि है अैसे भगवान आत्मा आनंद ने ज्ञान स्वरूप स्फटिक जैसा है, उसमें राग पुण्य पापका भावकी छाया छिपती है उपाधि, आहाहाहा... अे अस्वभावभाव है, शुभअशुभभाव, आहाहाहा... अे अस्वभावभाव है, अे अस्वभावभाव है स्वभावभाव रहित उसको अपना मानकर अज्ञानी अस्वभावभावको अपना मानते है ने, वेदते है. आहाहा... पण अपना आत्मा क्या है उसको राग है पण रागको ज्ञाननेवाला आत्मा भिन्न है अैसा ज्ञानीको ज्ञान है, अज्ञानीको भबर नहि, आहाहाहा... राग है, जीणी वात बहु भापु. राग पण आ राग है, याहे तो दया-दान प्रत-भक्तिका हो पण अे शुभराग अे अस्वभावभाव है पण उसका ज्ञाननेवाला आ है अैसे ज्ञानते है कौन? किसकी सत्तामें आ राग है अैसे ज्ञाननेमें आता है? समजमें आया? अे ज्ञानकी सत्तामें आ राग है अे ज्ञाननेमें आता है. आहाहाहा...

अे स्वभावभाव मैं हुं अैसा अज्ञानी न मानकर, अे दया-दानना विकल्प राग आया अे उपाधि है, अे अस्वभावभाव है, अे विभावभाव है. आहाहाहा... उसको अपना मानते है अज्ञानी उसको अपना मानते है. है? "हृदय स्वयं स्वतः विमोहित हो गया है, अप्रतिबुद्ध अज्ञानी जव स्वपरका भेद न करके" आहाहा... अे राग और स्वभाव भिन्न अैसा दोका भेदज्ञान न करके अज्ञानी, आहाहाहा... जीणी वात बहु भापु.

आहाहा! उन अस्वभावभावोंको डी, अे पुण्य ने पापना राग विकल्प राग उसमें स्व ने परका भेद न करके, अे स्व-पर स्वभावभावको डी, है? आहाहा... अपना स्वभाव नहि अैसा विभावको डी अपना करता हुआ, आहाहाहा... ज्ञानना-देभना भगवान, अे

સ્વભાવભાવસે રાગ ભિન્ન છે, અને રાગ અસ્વભાવભાવસે, સ્વભાવભાવ ભિન્ન છે. આહાહા ! એસા અનંત બૈર મુનિપણા લિયા દ્રવ્યલિંગી સાધુ હુઆ પણ વો રાગ અને આત્મા દોહી એક માનકર અસ્વભાવભાવોંકો અપના લાભ માનકર મિથ્યાદૈષ્ટિ હુઆ. આહાહાહા ! સમજમેં આયા ? ભારે કામ ભાઈ આવું. પુદ્ગલ દ્રવ્યકો યહ મેરા છે, એ રાગાદિ પુદ્ગલ દ્રવ્ય છે ખરેખર આત્મદ્રવ્ય નહિ. આહાહા ! યાહે તો શુભરાગ હો પણ એ રાગ પુદ્ગલ છે જડ, ચૈતન્ય નહિ, ક્યોંકિ એ રાગ જાનતે નહિ, રાગ જાનતે નહિ, રાગ જ્ઞાન દ્વારા જાનનેમેં આતા છે, એ કારણ વો રાગ પુદ્ગલ અને અચેતન છે. ભગવાન ઉસસે ભિન્ન છે. આહાહા... પણ ઉસકો ઉસકી ખબર નહિ. સ્વ ને પરકી જુદાઈકા ભાન નહિ, તેથી પરકો અપનાભાવ માનતે છે. છે ! આહા ! યહ મેરા હી તો છે એસા અનુભવ કરતા છે !

જૈસે સ્ફટિક પાષાણમેં અનેક પ્રકારકે રંગોકી નિકટતા વર્ણ, અનેક રંગ રૂપ અવસ્થા દિખાઈ દેતે છે, સ્ફટિકમાં દેખાય છે. સ્ફટિકકા નિજ શ્વેત નિર્મળભાવ દિખાઈ નહિ દેતા. આહાહાહા ! સ્ફટિક (કો) વાસણમેં મૂકયા હો ઉસકી છાંય દિખે, ઈસકો એ અપના માનતે છે સ્ફટિક (કી) અજ્ઞાની એસે એને તો ક્યાં માને ? ઈસી પ્રકાર અજ્ઞાનીકો કર્મકી ઉપાધિસે આત્માકા શુદ્ધ સ્વભાવ આચ્છાદિત હો રહા છે. આહાહાહા ! એ પુણ્ય ને પાપના વિકલ્પનો રાગ યાહે તો દયાકા રાગ હો યાહે તો ભક્તિકા રાગ, આહાહાહા... પણ એ રાગ ને અસ્વભાવભાવ(કો) અપના માનકર, આહાહાહા... શુદ્ધ સ્વભાવ આચ્છાદિત હો રહા છે, રાગકો અપના માનનેસે, રાગકો જાનનેવાલા ભગવાન, જ્ઞાન સ્વરૂપ આચ્છાદિત ઢંકાઈ ગયા છે. આહાહાહા ! રાગકી પ્રીતિકે પ્રેમમેં જ્ઞાન સ્વરૂપી ભગવાન ઢંક ગયા છે. આરે ! હવે આવી વાતું છે.

આહાહા ! જેમ સ્ફટિકમેં લાલ પીળા આદિ વાસણ હો ઉસમેં મુકનેસે એસી ઉપાધિ દિખતી છે, અંદરમેં તો ઉસકો નિર્મળ સ્વભાવ નહિ દિખતા. એસે અજ્ઞાની અપના ચૈતન્ય જ્ઞાન સ્વભાવ પ્રભુ, ઉસકો રાગકી ઉપાધિસે અપના માનકર સ્વચ્છતાકા જ્ઞાન ઉસકો હોતા નહીં. આહાહા ! આ ક્યાં આમાં “ કર્મકી ઉપાધિસે એટલે રાગાદિ આત્માકા શુદ્ધ સ્વભાવ આચ્છાદિત હો રહા છે ” દિખાઈ નહિ દેતા. રાગકો દેખનેવાલા, આહાહા... રાગકો જાનનેવાલા ઢંક ગયા ત્યાં, રાગ હી રહે ગયા ઉસકો... આહાહા... મૈ તો રાગ હું, એસા અજ્ઞાનીકો રાગકી ઉપાધિસે જ્ઞાન સ્વભાવ ઢંક ગયા, તિરોભૂત હો ગયા, દૈષ્ટીમેં રહા નહીં. આહાહાહા ! ઈસલિયે પુદ્ગલ દ્રવ્યકો અપના માનતા છે, આહાહાહા ! ભગવાન જ્ઞાન ચૈતન્ય ચમત્કાર આનંદકંદપ્રભુ એ રાગકા પ્રેમમેં અસ્વભાવભાવકા એકત્વબુદ્ધિમેં સ્વભાવભાવ ઢંક ગયા તો એ સ્વભાવભાવ દિખતે નહિ, રાગ દીખતે છે એકીલા. આહાહાહા ! આવી વાતું હવે.

આ સમ્યગ્દર્શન હોનેકી પહેલી રીત આ છે. આહાહા ! એસે અજ્ઞાનીકો અબ સમજયા જા રહા છે દેખો, આ અજ્ઞાનીકો સમજયા જા રહા છે સબ સમયસાર, અપ્રતિબુદ્ધકો સમજાનેમેં આયા છે આ. હે દૂરાત્મન ! આહાહાહા ! સંતોની કરૂણા છે કરૂણા હોં. આહાહા ! પ્રભુ તું રાગ ને પુણ્યના પરિણામ જો છે એ પુદ્ગલ છે, ઉસકો અપના માનતે છે, તો હે દૂરાત્મન ! હે દુષ્ટ આત્મા. આહાહાહા ! કરૂણા સંતોકી અરે ! તુમ કયા માનતે છે ભાઈ ! આહાહા ! તેરી ચીજ એ રાગકા વિકલ્પસે મહા ચૈતન્યચમત્કાર ભિન્ન પડી છે ને ? આહાહાહા ! ઈસકો તો તુમ માનતે

नहि जानते नहि अने जो तेरी यीजमें नईं अइसा रागादि पुद्गलको अपना मानते है, दूर-आत्मन् तेरी दृष्टी मूढ है. आहाहा !

रागमें सुखबुद्धि होती है, तो आनंदकंडका नाथ त्यां डंक गया. आहाहाहा ! जिसमें आनंद है अे रागना विकल्पमां ठीक है, सुख है, मज्जा है, अैसे माननेवालेको रागको पुद्गल है उसको अपना मान्या, पण रागसे आनंद स्वरूप भगवान आनंद में आनंद है, आत्मा अे आनंद स्वरूप है अैसा हे दूरआत्मन् तें न मान्या, आहाहाहा ! जीशी वातुं बहु आवी. इज्ज तो सम्यग्दर्शन ने मिथ्यादर्शन अेनी वात यलती है मुनिपणुं बापु अे तो कोष्ठ अलौकिक वातुं, शुं कहीअे अईया तो भगवान अतीन्द्रिय ज्ञान ने आनंदनी यमत्कारिक वस्तु उसको रागकी उपाधिमें रागको ही अपना मानकर, यैतन्ययमत्कार रागसे भिन्न उसको अे छोड देते है, अे स्वभावभाव है उसको मानते नहिं ने अस्वभावभाव है, उसको मानते है. आहाहाहा !

दूसरी रीते कहीअे तो अे राग है अे पुद्गल है अज्जव है तो अज्जवभावमें आत्मा रोककर त्रिकाणी ज्ञान ज्जव स्वभाव उसको डंक गया. आहाहाहा ! आवी वातुं हवे, ओला तो दया ते सुखनी वेलडी दया ते सुखनी पाण अंता ज्जव मुक्ते गया दया ते सुखनी पाण हांके गाडां, करते तने कांछ भबर ? कोनी दया ? आहाहा ! परनी दयाका भाव अे तो राग है अने रागको देभनेवाला पुद्गलको देभते है. आहाहाहा ! भगवानकी भक्ति है वो भी राग है, शास्त्रकी भक्ति है वो भी राग है, अने रागको तुम देभते है तो पुद्गलको ही देभते हो तुम, अे अज्जव है उसको तुम देभते है और अस्वभावभाव है वोहि हमारा है अेम मानते है तुम. आहाहाहा ! आकरी वात. आहाहा ! (श्रोता:- रागमां वर्ण गंध रस स्पर्श छे अेमां) रागमां अे वर्ण गंध रंग नथी पण अयेतन है. यैतन्ययमत्कार ज्ञानस्वरूप भगवान उसका उसमें किरण नहि रागमें. अे कारणे रागको अयेतन अने पुद्गल कइनेमें आया है. आहाहाहाहा ! याहे तो पंचमहाव्रतका राग हो विकल्प, अे अयेतन है. यैतन्य प्रकाशनी मूर्ति भगवान अे सूर्यका किरण नईं अे यैतन्यरूपी सूर्यका रागमें किरण नईं. आहाहाहा ! आवी वातुं ओ कारणे रागको अयेतन कहेकर पुद्गल कव्वा है.

आहाहाहाहा ! आ श्रवणमें भी जो राग उत्पन्न होता है, अे राग है अे पुद्गल है. आहाहाहा... क्योकि यैतन्य स्वभावका जिसमें अभाव है, आहाहाहा... अैसा पुद्गलको अपना मानकर, अज्ञानी अपना स्वरूप राग है अैसा मानते है. अेय दूरआत्मन् ! आहाहाहाहा ! संतोनी कडक भाषा नईं कइणा है. आहाहाहा ! अरे भगवान, अे दया-दान व्रत भक्तिका राग अे तो पुद्गल है. अररर ! आ वात ! पंचमहाव्रतका विकल्प अे राग है. आहाहाहा ! अे पुद्गल है, हे दूरआत्मन् ! तुं पुद्गलको अपना क्यो मानते हो ? आहाहा ! पैसा-भैसानी तो क्यांय वात रही गछ. अे तो धूण क्यांय अेने पोतानी माने अे तो महा मूढ मोटो, मोटो मूढ. आहाहा !

अई तो परमात्मा त्रिलोकनाथ जिनेश्वरदेव कहेते है अे संतो आडतिया होकर जगतको ज्जहेर करते है. वीतरागी द्विगंबर संत है. आहाहा ! आनंद ने आनंदनी वीतराग दशामां जूलते जूलते संतोनी कइणासे विकल्प आया. आहाहाहा ! आम अेक बाजु भगवान आत्मा अैसे कहे, अने अई हे दूरआत्मन् अैसा कहा, भोतेर गाथामां अैसा कहा- के आ पुण्य ने पापभाव

પ્રભુ એ અશુચિ હૈ, મેલ હૈ, નાકનો ગુંગો હૈ મેલ. એ મેલ હૈ તો એ અચેતન હૈ, જડ હૈ, ભગવાન ! એમ લિયા હૈ શબ્દ, ભગવન્ તુમ તો આનંદ નિર્મળ જ્ઞાનસ્વરૂપ હૈ ને પ્રભુ. આહાહાહા ! સમજમેં આયા ?

અહીંયા એ રાગને પુદ્ગલ તરીકે ગણી અને અપના આત્માકા હૈ એસે અજ્ઞાની માનતે હૈ. ગણી કોણે ? આ અજ્ઞાનીએ ગણી. આહા ! એ રાગકો અપના માનતે હૈ, અને એ રાગ કરતે-કરતે કલ્યાણ હોગા. આહાહાહાહા ! એ પંચમહાવ્રત પાળતે વ્યવહાર રત્નત્રય કરતે, પુદ્ગલ કરતે કરતે પુદ્ગલસે ચૈતન્ય જાગૃત હોગા ? આહાહા ! યહ, દુઃરાત્મનમ્ ! આહાહા ! ક્યોંકિ રાગકો અપના માનતે હૈ એ તેરી આત્મા દૂરાત્મા હૈ. આહાહાહા ! આત્મઘાત કરનેવાલે, આત્મઘાત કરનેવાલે આહાહાહાહા... એ રાગકા કણ ઉત્પન્ન હુઆ વિકલ્પ વૃત્તિયાં, દયા, દાન, વ્રત, ભક્તિ આહાહાહાહા... એ રાગકી વૃત્તિકો આહાહા... અપના માનનેવાલા આત્મઘાતી હૈ, આત્માકા ઘાત કરનેવાલા હૈ પ્રભુ તું. આહાહાહા ! આવી તો દિગંબર સંતો કરુણાસે વાત કરતે હૈ. આહા ! જંગલવાસી સંતો સિદ્ધની સાથે વાતો કરનારા, એ જગત પાસે જાહેર કરે છે. આહાહાહા !

કુંદકુદાચાર્ય ભગવાન પાસે ગયે થે સંવત ૪૯, ૨૦૦૦ વર્ષ પહેલે, ભગવાન તો બિરાજતે હૈ અભી પાંચસે ધનૂષકા દેહ હૈ, આહાહા ! ત્યાં આઠ દિન રહે, ઔર ત્યાં શ્રુતકેવળી પાસે ભી ચર્યામેં કિતના સમાધાન હુઆ, વો અહિંયા આયા આ શાસ્ત્ર બનાયા. આહાહાહાહા ! ત્રણલોકનો નાથ સીમંધર ભગવાન, 'સીમમ્' અપની મર્યાદામેં રહેનેવાલા આનંદમેં, વીતરાગ સ્વભાવમેં, એ સીમંધર ભગવાન પાંચસે ધનૂષ દેહ કરોડ પૂર્વનું આયુષ્ય હૈ. શ્વેતામ્બરમાં એને ચોરાશી લાખ પૂર્વનું આયુષ્ય કહે છે. (એસા નહિં) કરોડ પૂર્વનું આયુષ્ય હૈ. શ્વેતામ્બરે બધી કલ્પિત વાતો બહુ કરી નાખી. શું કરીએ ? કેમ ? અરેરે ! (શ્રોતા:- એને ટેકો દેનારા મળ્યા) એ તો બધાં અજ્ઞાનીઓ હોય તો મળે ને ભેગા. આહાહા ! કોડપૂર્વનું પ્રભુનું આયુષ્ય છે. બિરાજમાન સમોશરણમાં છે. આહાહા. ત્યાં આઠ દિન રહે થે. ત્યાંસે આકર આ બનાયા, પીછે હજાર વર્ષ પછી અમૃતચંદ્રાચાર્ય હુઆ, આ ઉસકી ટીકા હૈ. આહાહા !

હે આત્મઘાતી ! આહાહાહા... ભગવાન આત્મા જ્ઞાન ને આનંદ સ્વરૂપી પ્રભુ એવા સ્વભાવભાવને નહિં માનનેવાલા અને અસ્વભાવ રાગ પુદ્ગલ હૈ ઉસકો માનનેવાલા આત્મઘાતી હૈ ! તે આત્માકા શુદ્ધ સ્વભાવકા અનાદર કિયા એ તેં આત્માકા ઘાત કિયા. યુગલજી ! આવી વાત છે. આહાહાહા ! યાહે તો રાગ શાસ્ત્ર શ્રવણનો હો. આહાહાહા ! શાસ્ત્ર કહેનેકા વિકલ્પ હો, પણ એ રાગ પુદ્ગલ હૈ, આહાહાહા ! પ્રભુ એમાં ચૈતન્યના નૂરના તેજનો પ્રવાહ ન આવ્યો ઉસમેં. આહાહાહા ! એમાં સમ્યઞ્ઞર્શનજ્ઞાન ચારિત્રમેં શુદ્ધ ચૈતન્યના પ્રવાહ આતા હૈ. આહાહાહા ! રાગ ને દયા, દાન, વ્રત, ભક્તિ, પૂજા આદિ ભાવ કે હિંસા-જૂઠું ચોરી વિષય ભોગ વાસના એ ભાવમેં ભગવાન ચૈતન્યકા રસ અંશેય ન આયા. આહાહા ! જેમાં અચેતનપણા પુદ્ગલપણા પ્રભુ તેં ઈસકો અપના માન્યા, તું આત્મઘાતી હૈ પ્રભુ ! આહાહાહા ! (શ્રોતા:- સ્વભાવ અને અસ્વભાવની સ્પષ્ટતા સારી આવે છે) વાત સાચી, આવી વાતું છે ભાઈ બાપુ શું થાય ? આહાહા !

નિર્મળાનંદ ચૈતન્ય સ્વરૂપ સ્વપરપ્રકાશક સ્વભાવકા સાગર પ્રભુ, ઐસા અપને સ્વરૂપકો ન માનકર ઉસસે વિપરીત રાગાદિ જે પુદ્ગલ અચેતન જડ હૈ એ અપના માનકર ત્યાં રૂક ગયા, આત્મઘાતી હુઆ. આહાહાહાહા ! ભગવાન ચૈતન્યમૂર્તિ નિર્મળાનંદ પ્રભુ એ રહ ગયા શ્રદ્ધામેં, રાગાદિ મૈં હું એ ન્યાં ક્રિયા, ક્રિયાકાંડ હૈ ને. સામાયિક ને પૌષધ ને પરિક્રમણા રાગ હૈ એ રાગ હૈ, સામાયિક સમકિતદૈષ્ટિ વિના સામાયિક કૈસા ? આહા ! આકરું કામ બહુ. એ સામાયિક કરું ને વિકલ્પ કરું ને પૌષધ કરું પરિક્રમણા કરું એ સબ તો વિકલ્પ રાગ હૈ, એ પુદ્ગલ હૈ, એ પુદ્ગલકો અપના માનનેવાલા, ચૈતન્ય આનંદના નાથને ઘાત કરી નાખે છે. એ નહિં, મૈં આ હું. આહાહાહા ! આવી વાત છે. આહાહાહા ! સંતોની કરૂણા તો જુઓ. (કહતે હૈ) આહા ! એ દૂરાત્મન ! એ રાગની વૃત્તિ ઉઠી જ્ઞાનાનંદ સ્વભાવમેં રાગ હૈ નહિ, એ રાગ આયા કે દયા પાળો ને એ કરો આ કરો ને એ વૃત્તિ ઉપાધિ હૈ. આહાહાહા... એ પુદ્ગલ હૈ, અચેતન હૈ, અજીવ હૈ, જડ હૈ, મેલ હૈ, દુઃખ હૈ. આહાહાહા ! ઈસકો તુમ અપના માનતે હો ઔર ભગવાન આનંદકંદ પ્રભુ ચૈતન્યકા અનાદર કરતે હો, તો છતી ચીજકો તેં અછતી કર દિયા, અને અછતી ચીજકો તેં છતી કર દિયા, રાગાદિ અછતી ચીજ હૈ, અસલમેં હૈ નહિં અંદર. સમજમેં આયા ? ઉસકા સત્પણા તેં (રાગકા) કબૂલ ક્રિયા, ભગવાન સત્ સ્વરૂપ ત્રિકાળકા તેં અનાદર કર દિયા. આહાહા !

ભારે કામ આકરું દુનિયાને અત્યારે આ મળવું કઠણ બહુ. બસ હવે આઠ-દસ દિવસ થાય આઠ અપવાસ કરે એમાં ચોવિયારા કરે, ઓહોહોહો ! ભારે કર્યું, મહિનાના અપવાસ મહિના-મહિનાના, અપવાસ, હતા કે દિ' અપવાસ માળા લાંઘણું છે તારી. એ તો ક્રિયા-કાંડનો કદાચિત્ રાગ મંદ કર્યો હોય તો, માન સાટુ કરે ને આ અપવાસ કરીએ તો કાંઈક શું કહેવાય એ ઉજવણું કરે, આહા... પાછળ પાંચ-પચ્ચીસ હજાર ખર્ચે તો આપણું નામ રહે, તપસ્યાઓ કરી હતી બહુ, વહુએ બહુ સારી, એ તો પાપ છે. પણ રાગ મંદ ક્રિયા હોય કદાચિત્ તો એ પુષ્ટ્ય છે, પુદ્ગલ છે, રાગ છે, એ ધર્મ નહીં. આહાહાહાહા ! હે દૂરાત્મન ! આત્મઘાત કરનેવાલે. આહાહાહા ! મહાપ્રભુ ચૈતન્ય જ્ઞાતાદૈષ્ટા ચૈતન્ય ચમત્કાર ઐસા અસ્તિત્વકા તેં તો ઘાત કર દિયા પ્રભુ, આહાહા... અને રાગકો તેં જીવિત રાખકર ઉસરૂપ તેરા જીવન હો ગયા. પુદ્ગલમેં તેરા જીવન હો ગયા.

“જૈસે પરમ અવિવેકપૂર્વક” ભાષા દેખો. “જૈસે પરમ અવિવેકપૂર્વક” ખાનેવાલે હાથી. હાથી આદિ પશુ. હાથીકો ચૂરમા આમ દેતે હૈ ને ? ને સાથમેં ઘાસ હોય ઘાસ, ચૂરમા ને સાથે ઘાસ હોય, એ હાથી આદિ સુંદર આહારકો તૃણ સહિત ખા જાતે હૈ. આહાહાહા ! એ સુંદર આહાર સાથે ચૂરમા હોય તો સાથે ઘાસ સાથે ખા જાતે હૈ પણ ઘાસ ને ચૂરમું ભિન્ન હૈ ઐસા ખબર નહીં. આહાહાહા ! પડણ હોતે હૈ ને અમારે કાઠિયાવાડી ભાષામેં, પડણ સમજે ? પહોળા પડણ હોતે હૈ ઈતના ઈતના પહોળા હોતે હૈ. ચાર-ચાર તસુ શેરડીના પડણ તેમાં નાખી ચૂરમું તેમાં રોટલી લાડુ નાખી ખાય. આહાહાહા !

પરમ અવિવેકપૂર્વક ખાનેવાલે હાથી આદિ પશુ સુંદર આહારકો તૃણ સહિત ખા લે જાતે હૈ. આહાહાહા ! એ તીનકા ઉસકા સહિત ચૂરમાકો ખા જાતે હૈ. ઈસીપ્રકાર આ(રાગ) ખાનેકે સ્વભાવકો તું છોડ. આહાહા ! ઐસા રાગ મેરા હૈ ઐસા અનુભવ છોડ. આહાહા... જીવ

અધિકાર હૈ ને ? રાગ એ અજીવમેં પુદ્ગલમેં નાખ દિયા હૈ. આહાહાહા... અહીં તો હજી વ્યવહાર રત્નત્રય કરે સારા તો નિશ્ચય પામે, એ પહોંચી શકે, અરે પ્રભુ શું કરે છે તું આ ? ભગવાનના વિરહમાં તેં શું કર્યું પ્રભુ ? લોકને રાજી રાખી ને તેં શું કર્યું તે આ ? લોકો રાજી થાશે કે, આહાહા... જોયું ? વ્યવહારથી પણ નિશ્ચય પમાય છે. એકલા નિશ્ચયથી જ પમાય નિશ્ચય એમ નહિં, ઓલા સાંભળનારા, હા ! હા ! કાંઈ ખબર ન મળે સાંભળનારને ને કહેનારને. આહાહા ! (શ્રોતા:- કાંઈક દાખલો આપો) દાખલો કીધો ને આ. કે બીજાને એમ કહે કે તું આ દયા દાન વ્રત પરિણામ કરે છે તો તેરા કલ્યાણ હોગા. એમાંથી તેરે સમ્યગ્દર્શન હોગા. આહાહાહાહા ! પુદ્ગલ ખાતે ખાતે તેરે આત્માકા આનંદ હોગા. ઝેર ખાતે-ખાતે તેરે અમૃતકા ઓડકાર ડકાર આયેગા. આહાહા ! ભાઈ ! મારગડા બહુ અલૌકિક છે. સચ્ચિદાનંદ પ્રભુ ! જિસમેં અતીન્દ્રિય આનંદ ઠસોઠસ ભર્યા હૈ પ્રભુમાં, આત્મામાં ભાઈ તને ખબર નથી. અતીન્દ્રિય આનંદથી ભર્યા પ્રભુ સાગર આત્મા ! ઈસકો તું ન માનકર રાગકા સ્વાદમેં તેરી મીઠાશ આ ગઈ. આહાહા ! એ હાથી આદિ અવિવેકી ઘાસ સાથે ચૂરમા ખાતે હૈ, એસા રાગ સાથે આત્માકા તુમ અનુભવ કરતે હૈ. પણ આત્મા એસા હૈ નહીં. આહાહાહા... આવી વાતું છે, પછી લોકો કહે ને કે સોનગઢનું છે. તો શાસ્ત્ર ભગવાનનું, સોનગઢનું એકાંત છે. નિશ્ચયાભાસ છે, (એમ કહે) કહો પ્રભુ. આહાહાહા... બાપુ તારો પંથ કોઈ જુદી જાતનો નાથ. આહાહા ! આહાહા !

અહીંયા આચાર્ય કહેતે હૈ ઈસીપ્રકાર ખાનેકે સ્વભાવકો તું છોડ, છોડ. આહાહાહા... એ રાગ મેરા હૈ, એસા અનુભવ છોડ, આહાહા... ચાહે તો દયા, દાન, વ્રત, ભક્તિ, પૂજાકા શાસ્ત્રકા રાગ આયા હો, શાસ્ત્રકા વંદન કરનેકા ભાવ રાગ, અને રાગકા અનુભવ એ પુદ્ગલકા અનુભવ હૈ, આહાહાહા... એ આત્મા, એ તું છોડ. આહાહા... બે વાર કહા. છોડ-છોડ. એ રાગકા અનુભવ હાથી જેમ ચૂરમા સાથે ઘાસ ખાતે હૈ, એ છોડ. એમ ભગવાનને (આત્માને) આ રાગ સાથે અનુભવ કરતે હૈ છોડ રાગ, એ રાગ તેરી ચીજ નહીં. આહાહાહા ! રાગ કોને કહેવો હજી એની ખબર ન મળે. એ જાણે કે બાયડી-છોકરા પર રાગ કરવો ને ફલાણું રાગ, દયા પાળવા ને પંચમહાવ્રતનો ભાવ એ રાગ. આહાહાહા ! (શ્રોતા:- ભગવાનના દર્શન કરવા એ ?) ભગવાનના દર્શન કરવા એ રાગ (શ્રોતા:- આપનું પ્રવચન સાંભળવું એ ?) શ્રવણ કરવું એ રાગ કહુંને શ્રવણનું. આહાહાહા ! આ પુસ્તકનું વાંચન કરવું એ વિકલ્પ રાગ. આહાહાહા... ભાઈ (એ) હોય પણ એ તું નહીં, એ તેરી ચીજ નહીં પ્રભુ. આહાહા ! અરે ! “અનંતકાળસે આથડયો વિના ભાન ભગવાન, સેવ્યા નહીં ગુરુ સંતને-મૂકયા નહિં અભિમાન”.

કોને કહેવા સંત ને કોને કહેવા જ્ઞાની બાપુ ! અરેરે ! વન વગડામાં એકલો રણ(માં) જેમ ફરે રોજ એમ અત્યારે એકલા થઈ ગયા છે. ભગવાન પરમાત્મા એમ ફરમાવે છે કે પ્રભુ એક વાર સૂન મારી વાત કહે છે. આહા... જેને તું ધર્મ માને છે રાગ દયા, દાન, વ્રત, ભક્તિ એના કારણ, એ રાગ હૈ, પુદ્ગલ હૈ, અચેતન હૈ, જડ હૈ, અજીવ હૈ. ઉસકા અનુભવ એ આત્માકા હૈ એસી દૈષ્ટિ છોડ દે. આહાહા ! ભારે ભાઈ કામ આમાં.

“જિસને સમસ્ત સંદેહ” હવે ક્યું કહેતે હૈ ક્યા કહેતે હૈ ભાઈ ! પ્રભુ ભગવાન આત્મા તો

સર્વજ્ઞદેવે ઈસકો કહા હૈ કે રાગ એ કાંઈ આત્મા નહિં. આહાહાહા ! જિસ ભાવસે તીર્થકર ગૌત્ર બંધે એ ભાવ રાગ, એ આત્મા નહિં. આહાહાહા ! ષોડષ કારણ ભાવના ભાયે તીર્થકરપદ પાય, નથી આવતું ? રાજી રાજી થઈ જાય અંદર, એ હોય સમકિતીને પણ છતાંય એ રાગ છે એ પુદ્ગલ ને જડ હૈ. આહાહા ! આહાહા ! ઉસસે તીર્થકર પ્રકૃતિકા પરમાણુ જડકા બંધ હોતા હૈ. આહાહા ! એ અબંધભાવ નહીં, આહાહા... તુમ ભગવાન આત્મા ચૈતન્યબિંબ ચંદ્ર શિતળ સ્વરૂપ, વીતરાગ મૂર્તિ, શિતળ શાંતસ્વરૂપ, ઉસમેં અશાંતિ એવા વિકલ્પ ને રાગકો અપના અનુભવતે હૈ છોડ દે પ્રભુ, સુખી હોના હો ઔર ધર્મ પંથમે જાના હો તો છોડ દે. આહાહાહા !

કયોં છોડ દે ? કે જિસને સમસ્ત સંદેહ વિપર્યય, અનધ્યવસાય વિપર્યય દૂર કર દિયા હૈ ભગવાન. સર્વજ્ઞ પરમાત્માએ સમસ્ત સંદેહ, વિપરીત અને અચોક્કસભાવ, એ દૂર કર દિયા હૈ એસે વિશ્વકો સમસ્ત વસ્તુઓંકે ઉપયોગ પ્રકાશિત કરનેકે લિયે, આહાહાહા... સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર જિનેશ્વરદેવ, કૈસા હૈ ? કે જેને બધા સંદેહ વિપરીત ને અચોક્કસપણા એ સબ દૂર કર દિયા હૈ ઔર જો વિશ્વકો સમસ્ત વસ્તુઓંકો વિશ્વ નામ સમસ્ત વસ્તુ લોક-અલોક પ્રકાશિત કરનેકે લિયે એક અદ્વિતીય જ્યોતિ હૈ. અજોડ જ્યોતિ ચૈતન્ય ભગવાન સર્વજ્ઞ હૈ. આહાહાહા ! સર્વજ્ઞ અરિહંત પરમેશ્વર અદ્વૈત જ્યોતિ અજોડ જ્યોતિ એના જેવી કોઈ જ્યોતિ હૈ નહિં જગતમાં. એસે સર્વજ્ઞ જ્ઞાનસે પ્રગટ કિયે ગયે, એ ત્રિલોકનાથ સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર, આહાહા... સારા લોક અને અલોકને પ્રકાશ કરનેવાલા એસા સર્વજ્ઞ ભગવાને કિયે ગયે, “નિત્ય ઉપયોગ સ્વરૂપ જીવદ્રવ્ય” એને તો પ્રભુ આત્માને ઉપયોગ સ્વરૂપ કહા હૈ. જાનન દેખન ઉપયોગ સ્વરૂપ ભગવાન આત્મા હૈ, એ રાગરૂપ કૈસે હો ગયા ? આહાહા ! સર્વજ્ઞ “સવ્યણ્હુ નાણ દિહો” સર્વજ્ઞ ત્રિલોકનાથ સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર જિનેશ્વર અરિહંતદેવે સર્વજ્ઞ સ્વભાવમેં જીવકો તો ઉપયોગ(સ્વરૂપ જીવ) દિહા હૈ, જાનન-દેખન ઉપયોગ એ આત્મા. રાગ એ આત્મા ભગવાને કહા નહિં. આહાહા ! આ તે વાતે-વાતે ફેર લાગે શું થાય ભાઈ ? આહાહા...

ત્રણલોકનાં નાથ સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર એમ ફરમાવે છે એ આ મુનિ કહે છે ભાઈ સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર લોકાલોકના પ્રકાશક ઉસને તો, આહાહાહા... ઉપયોગ સ્વભાવરૂપ જીવદ્રવ્ય કહા, જીવદ્રવ્ય નામ ભગવાન આત્મા એને અનંત ગુણવાળા નહીં કહા પણ “ઉપયોગ સ્વરૂપ આત્મા” કહા, કયોંકિ અનંત-અનંત ગુણ હૈ તો, અનંત-અનંત ગુણના કેટલા ભેદ એને બતાવવા, આ એક ચીજ મહાપ્રભુ ઉપયોગ જેનું લક્ષણ, આહાહા... ઉપયોગ સ્વરૂપ ભગવાન આત્મા, એ જીવ દ્રવ્ય, ઉપયોગ સ્વભાવરૂપ જીવદ્રવ્ય. આહાહાહા... અનંતગુણ સ્વરૂપ જીવદ્રવ્ય ન લિયા, મુખ્ય લક્ષણ બતાનેકો જીવ ભગવાન, એ તો ઉપયોગ સ્વરૂપ સ્વભાવ હૈ ને ઉસકા ? આહાહાહા... જાનના-દેખના ઉપયોગ સ્વરૂપ ભગવાન હૈ ને ! આહાહાહા... એ, આહાહાહા... જીવદ્રવ્ય તો એસા કહા, “સવ્યણ્હુ નાણ દિહો” પાઠ છે ને એમાં ગાથા છે જુઓને એમાં બીજી “સવ્યણ્હુ નાણ દિહો જીવો ઊવઓગ લખ્ખણો નિચ્યં.” આહાહાહાહા...

એને અનંત ગુણવાળો છે એમ ન કહા. આહાહા ! પણ જાનન દેખન જે ઉપયોગ જે ખાસ ચીજ હૈ જે ખાસ લક્ષણ હૈ, તેથી કહ્યા ને, “ઉપયોગ લખ્ખણો નિચ્યં” એમ કહ્યું, એ ભગવાન તો જાનન-દેખન ઉપયોગ લક્ષણ સ્વરૂપ હૈ, એ તેરે રાગમેં કૈસે આ ગયા ? આહાહાહા ! સમજમેં

આયા ? ચૈતન્યના અનંત ગુણ સ્વરૂપ આત્મા એસા ન લેકર, મહાપ્રભુ “ઉપયોગ લક્ષણ નિર્ય્ય” એમ સર્વજ્ઞ ભગવાને આત્માને કહા ને ? આહાહાહાહાહા... અને “લખ્ખણો” લીધું છે, “ઉપયોગો લખ્ખણો નિર્ય્ય સવન્હુ નાણ દિઠ્ઠો” આહાહાહા... ભગવાન આત્માકો, (સર્વજ્ઞ) ભગવાન આત્માએ, ઉપયોગ લક્ષણ દિઠા હૈ. આહાહા ! એમાં રાગ લક્ષણ ને રાગભાવ આયા કહાંસે ? એમ કહેતે હે. જાનન-દેખન ઉપયોગ હૈ ને ? દૂસરા ગુણમેં એસા જાનન-દેખન હૈ નહિ, અનંતગુણમેં. આહાહાહા... જ્ઞાનપ્રકાશ ને દર્શન પ્રકાશ એસા જે ઉપયોગ, ઉપયોગસ્વરૂપ ભગવાન આત્મા, ભગવાને તો એસા કહા હૈ અને રે દૂરાત્મનમ્ ! તું દયા દાનકા રાગકો અપના માને ને અપને સમાન માને પુદ્ગલકો, આ કહાંસે આયા ? આવી વાતું છે.

જેના પ્રકાશના તેજમાં સ્વપર જણાય એસા ઉપયોગસ્વરૂપ ભગવાન (આત્મા) તો હૈ એ પરસ્વરૂપ નહિં. આહાહાહા ! રાગસે અણઉપયોગ તો રાગ હૈ. રાગ દયા-દાન-વ્રત આદિકા વિકલ્પ એ તેરા હૈ એ માને એ તો અણઉપયોગ હૈ. આહાહાહા... ભગવાન તો જાનન-દેખન ઉપયોગ તો ભગવાને દેખા કહેતા હૈ. ભગવાને તો એસા કહા હૈ, જેને ત્રણકાળ ત્રણલોકનું જ્ઞાન વિશ્વપ્રકાશક, વિશ્વ નામ સમસ્ત નામ પ્રકાશક, ત્રણકાળ-ત્રણલોક એક સમયમેં જેને પ્રકાશ્યા. આહાહાહા ! એસી ચૈતન્ય જ્યોતિ ભગવાન, ઉસને તો એસા કહા કે જીવ તો “નિર્ય્ય ઉપયોગ લક્ષણ હૈ” એમાં તેરા રાગ આયા કહાંસે ? આહાહા ! ન્યાં ક્યાંય મળે એવું નથી ન્યાં બેંગ્લોરમાં, ધૂળ આવે ધૂળ ઓલી, પૈસા. આહાહાહા... નિત્ય ઉપયોગ સ્વભાવરૂપ એસા શબ્દ પડા હૈ, ત્રિકાળ જ્ઞાન ઉપયોગ દર્શન ઉપયોગ સ્વરૂપ એ તો હૈ. આહાહાહા... એ રાગરૂપ કભી હુઆ નહિ, રાગરૂપ કભી હોતા નહીં. આહાહા ! ઉપયોગ સ્વરૂપ જીવ ચૈતન્ય એ અજીવ રાગરૂપે કેસે હો, જીસમેં અણઉપયોગ હૈ ઉપયોગ હૈ નહીં. આહાહાહા ! સમજમેં આયા ? વાત કહેવી સૂક્ષ્મ ને સમજમેં આયા પાછું કહેના. સમજાય છે વળી કહે બાપુ આ છે ભાઈ. આહાહા !

એક સર્વને વિશ્વને પ્રકાશ કરનાર ભગવાન સર્વજ્ઞદેવ, સર્વજ્ઞાનસે પ્રગટ કિયે ગયે સર્વજ્ઞાનસે પ્રગટ કિયે ગએ નિત્ય ઉપયોગ સ્વભાવરૂપ જીવદ્રવ્ય દેખો નિત્ય ઉપયોગરૂપ જીવદ્રવ્ય એસા ન કહા નિત્યસ્વભાવ હૈ એસા ન કહા, “નિત્ય ઉપયોગ સ્વભાવરૂપ દ્રવ્ય” આહાહાહા ! જાનન-દેખન ઉપયોગ સ્વભાવરૂપ. આહાહા... જીવદ્રવ્ય યહ પુદ્ગલ દ્રવ્ય કેસે હો ગયા ? એ રાગરૂપે કેસે હો ગયા ? આહાહાહા ! આવી વાતું છે. યુગલજી ! ભગવાનનો માર્ગ આ છે ભાઈ ! આહા... દુનિયા પછી ગમે તે કહો ! એકાંત હૈ, નિશ્ચયાભાસ હૈ એમ કહે પ્રભુ. ભાઈ તને રાગના પ્રેમમાં તને વસ્તુ ભિન્ન છે તેનું ભાન નથી. આહાહા ! એને એમ હોય કે આ આવી ક્રિયા કરીએ, મહાવ્રત પાળીએ, ઈન્દ્રિય દમન કરીએ, જાવજીવ બ્રહ્મચર્ય પાળીએ તો પણ કલ્યાણ ન થાય ? એ બધી ક્રિયા રાગની હૈ સૂન તો સહી. એ તો રાગની વૃત્તિનું ઉત્થાન હૈ. ભગવાન આનંદકંદમેં યે ઉત્થાન હૈ હી નહીં. આહાહાહાહાહા... કેવી ગાથા છે જુઓને. આહાહા !

એ પુદ્ગલ દ્રવ્ય કેસે હો ગયા ? કે “જિસસે તું યહ અનુભવ કરતા હૈ કે પુદ્ગલ દ્રવ્ય મેરા હૈ” રાગ મેરા હૈ આહા... ક્યા હુઆ તેરે ? આહાહાહા ! ઘાસ નિકાલનેકી ચીજ હૈ, ઉસકો ચૂરમા સાથે ઘાસ ખાતે હો, રાગ પુદ્ગલ હૈ ઉસકે સાથ આત્મા મેરા હૈ એસે તુમ અનુભવ કરતે હો. આહાહાહા ! ગજબ હૈ ને ? ખરેખર તો આ જીવ-અજીવ અધિકાર હૈ એટલે રાગ જો હૈ, યાહે

तो दयानो, प्रतनो, भक्तिनो, पूजनो अे सभ अशुव है अे पुद्गल है, अे जड है, अयेतन है. अरर आवुं सांभणवानुं. आहाहा ! सर्वज्ञ भगवाने तो अैसा कहा के, आहाहा... तुं क्थांथी वणी अैसा नवा नीकण्या के आ रागकी किया करते-करते, अणउपयोग करते-करते उपयोग हो जायेगा. हें ? आहाहा ! आहाहा !

“क्योंकि यहि किसी भी प्रकारसे शुवद्रव्य पुद्गलद्रव्य रूप हो” कोछ पण रीते भगवान आनंद ने ज्ञान उपयोग अे रागरूप हों, है ? “और पुद्गलद्रव्य शुवद्रव्यरूप हो” अने राग पुद्गलद्रव्य अे शुवद्रव्यरूप हो, दृष्टांत आपशे. तभी नमकके पानी. आहाहा ! भीठानुं पाणी भीठा होता है ने पाणी हो जाता है ने गरमीमें, गरमीने लछने, भीठानुं पाणी पहेलुं लेवुं छे. पाणीनुं भीठु थाय अे पछी लेवुं छे. पाणीनुं भीठु थाय अे पछी, पहेले अहिं तो लेवुं नमकका पानी, भीठाका पानी, छसप्रकार के अनुभवकी भांति आहाहाहा... समजमें आया ? विशेष आयेगा पछी हों दृष्टांत, पुद्गल द्रव्य शुवस्वरूप तभी नमकके पानी छसप्रकारके अनुभव की भांति, अैसी अनुभूति वास्तवमें ठीक हो सकती है ? यह पुद्गलद्रव्य मेरा है किंतु अैसा तो किसी प्रकारसे नहि. आहाहा ! जेम नमक है पानी हो जाता है अैसे भगवान यैतन्य है राग हो जाता है, अैसा कभी होता नहि. विशेष कहेगा.

(श्रोता:- प्रमाण वयन गुरुदेव.)